‘Je kunt hier elke week lekker nadenken’

Honderd bovengemiddeld begaafde kinderen van 23 basisscholen in Amsterdam komen één keer per week bij elkaar om een speciaal programma te volgen. Ze vinden het ‘leuk’ tot ‘hartstikke leuk’.

Door **Aimée Kiene**

Scholieren die de Day a Week School in Amsterdam volgen. Foto Xander Remkes

In het kringgesprek vraagt Leyla (9) ineens, met een zeker gevoel voor dramatiek in haar stem: ‘Maar hoe kómt het toch dat we hoogbegaafd zijn?’

‘Ik heb zo’n hekel aan dat woord’, zucht Leeuw (10) ‘Het klinkt als een aandoening.’

Shulamit (9): ‘We zijn niet hoogbegaafd. We zijn geen *nerds* met brillen.’

In de mediatheek van de Theo Thijssenschool in de Amsterdamse Jordaan zitten deze ochtend vijftien leerlingen tussen 8 en 11 jaar bij elkaar. Ze zitten normaal gesproken in groep 5, 6 en 7 van verschillende scholen in Amsterdam, maar één keer per week verzamelen ze zich hier. Het zijn leerlingen ‘aan de bovenkant’, zoals dat heet, ze zijn bovengemiddeld begaafd en krijgen hier meer uitdaging dan in hun eigen klas.

De *Day a Week School*, heet het programma dat ze volgen, een pilot van de Amsterdamse organisatie voor onderwijsadvies ABC, die sinds een paar maanden honderd kinderen van 23 Amsterdamse basisscholen deze mogelijkheid biedt (zie kader).

De ochtend is, zoals elke week, begonnen met een opwarmertje. De kinderen moeten van juf Fransca Hoetink woorden en zinnen maken van letters die symmetrisch zijn. Dirk (9) denkt het langste woord te weten: hottentottententententoonstelling. Maar dat blijkt niet goed. Dirk: ‘En dat allemaal door die vervloekte *n*!’ Hij pakt zijn waveboard en gaat erop staan. Juf Fransca: ‘Dirk, zet je je waveboard even achter de kast?’

Eva (10) heeft een goede zin bedacht: ‘De dode dodo doodde de dode dodo die de dode dodo doodde.’ Net als Lucas (9): De komiek eet een bloemkool.

Voor de volgende oefening moeten de stoelen worden neergezet als in een vliegtuig. Juf Fransca: ‘Hartelijk welkom in deze grote Boeiing, met vier rijen van vier stoelen. Jim moet van helemaal linksachter naar het plekje van Maud, hier helemaal rechts vooraan. Elke passagier mag maar één plaatsje opschuiven, en dat mag niet schuin. Wat is het minimale aantal verplaatsingen dat hiervoor nodig is?’ Leeuw bromt: ‘Ik vind Maud een beetje dom, waarom pakt ze niet meteen een parachute en springt?’

> ‘In het speelkwartier mogen wij nu ook meedoen’

Gosse (8, in oranje Nederlands-elftalshirt en met een oranje Beessie om zijn nek) gaat in kleermakerszit op een tafel zitten. Hij tekent het vliegtuig en gaat aan de slag. Hij komt op zestien verplaatsingen. Maar als later voor de klas zestien kinderen van plek zijn veranderd, zit Jim nog niet op de plaats van Maud. Het minimale aantal verplaatsingen blijkt 21.

‘Dit is een wiskundige opdracht’, zegt Fransca Hoetink later, ‘Maar niemand van de kinderen realiseert zich dat. Soms doen we proefjes. Dat zijn dan natuurwetenschappelijke experimenten, zonder dat iemand dat doorheeft.’ Hoetink stelt haar eigen lesmateriaal samen. Wat er bijna altijd in zit: een teamuitdaging, een gek raadsel, en ‘expliciete denktijd’, waarbij de leerlingen nadenken over vragen als: zou het goed zijn als er één Europese taal werd ingevoerd, of: is het belangrijk je best te doen? De leerlingen krijgen elke week huiswerk mee.

Shulamit (9) weet nog goed dat ze voor Day a Week School gevraagd werd. ‘Ik kreeg een brief thuis. En toen moesten we een middag oefeningen doen.’ Sara (10:) ‘Er werd gekeken hoe je alles oploste. Er was geen goed of fout, je moest het handig doen, op je eigen manier. Het gaat erom dat je het leuk vindt, dat je plezier hebt terwijl je het uitrekent.’ Shulamit: ‘Het is hier leuker dan de gewone school. Er is meer uitdaging.’ Lucas: ‘Kinderen worden niet alleen gekozen om hun slimheid, maar ook om hun creativiteit. Wilt u dat ook opschrijven?’

Na het speelkwartier gaat het in het kringgesprek ook over de Day a Week School. Eva (10): ‘We doen aan monoalfabetische substitutie. Dat is geheimschrift!’ Ida (9): ‘Je kunt hier één keer in de week lekker nadenken.’

Juf Fransca maakt van de gelegenheid gebruik om te vragen: ‘Wat mag er absoluut niet ontbreken in het programma?’

Sara: ‘Het raadsel aan het eind van de dag. Dat is hartstikke leuk, het hoort erbij.’

Leeuw: ‘Ik vind de teamopdracht het leukst. Je leert samenwerken. Je moet de taken op een handige manier verdelen, zodat iedereen nut maakt van zijn krachten.’

Dirk: ‘Elk team heeft een doel.’

Gosse: ‘Je hebt elkaar nodig.’

Dirk: ‘De pauze mag ook niet ontbreken, want dan mag je eten.’

Vera (11): ‘Ik kies ook voor de pauze. Ik ben niet zo’n fan van school, dus geen school is voor mij een feest.’

Leeuw: 'Wat het voor mij leuk maakt, zijn de kinderen. In mijn gewone klas zitten best veel opscheppers; daar vind ik niet zo veel aan. Hier zijn allemaal kinderen die denken wat ik denk en begrijpen wat ik denk. Ik voel me op mijn gemak.’

Eva: ‘Op mijn normale school weet ik altijd als eerste het antwoord. Hier moet ik even nadenken, of iedereen weet het. Dat is leuk: allemaal vingers om me heen.’

Vera: ‘Mijn vriendinnen missen me wel. Want ze vinden het leuk om met mij te spelen. Maar ze vinden het ook leuk voor mij dat ik hierheen mag.’

Eva: ‘In het speelkwartier mogen wij nu ook meedoen. We horen erbij op deze school.’

‘We willen de kinderen meer uitdaging geven’

Jaap Verouden is inhoudelijk verantwoordelijk voor de Day a Week School, een proefproject waarbij honderd kinderen van 23 Amsterdamse scholen één keer per week bij elkaar zitten en een aangepast lesprogramma krijgen.

Verouden: ‘In Amsterdam bleek er behoefte aan passend onderwijs voor kinderen aan de bovenkant. We hebben de Day a Week School opgezet naar Engels concept. Daar bleek het een groot succes om kinderen één dag per week apart les te geven. Zo houden ze contact met hun klas- en leeftijdgenootjes. Bovendien hebben we bij de selectie niet naar het IQ gekeken. Alle kinderen kregen een *assessment* waarbij gelet werd op hoe zij omgingen met hun taken, of ze hun taak schematisch en logisch benaderden, en of ze creatief konden denken.

‘Een aantal van de kinderen die zijn geselecteerd, is wel eens eerder getest en als ‘hoogbegaafd kind‘ bestempeld, maar dat hoeft niet per se. Wij willen de kinderen meer uitdaging geven en hun leren te leren. Het doel is om het leerplezier te verhogen. Leerlingen die niet uitgedaagd worden, verliezen de motivatie voor school.

‘Je kunt je afvragen of het goed is deze kinderen apart te behandelen. Aan de andere kant: kinderen die niét goed kunnen leren, krijgen ook een aparte behandeling. Je moet het goed uitleggen aan een klas, en er ook weer niet al te zwaar aan tillen. De kinderen zitten het grootste gedeelte van de week gewoon in hun eigen klas.’